

Foaia Diecezană

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

Prețul abonamentului:	APARE DUMINECA	Prețul inserțiunilor:
Pe un an 240 Lei	Manuscrisele nu se inapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”, iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș.	Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei
Pe jumătate de an 120 Lei		
Pe un pătrar de an 60 Lei		
Un număr 5 Lei		
Pentru străinătate pe un an . . . 300 Lei		

Regele Culturii Românești.

Săptămâna aceasta s'a sancționat și publicat legea pentru înființarea serviciului Social („Monitorul Oficial” Nr. 242 din 18 Octomvrie 1938).

Amăsurat decretului-lege, atribuțiile Serviciului Social, deprinse din art. 1 al legii, sunt următoarele.

„Pentru munca de ridicare a satelor și orașelor se înființează o instituție autonomă numită Serviciul Social.

Această instituție are de scop:

a) A pregăti și conduce tineretul de ambele sexe, absolvenții din toate categoriile de școli în munca de reorganizare a satelor, înțeleasă ca o obligațiune cetățenească și națională;

b) A crea, în acest scop, ca organ de execuție al său, Căminul Cultural, cu menirea de a conduce viața satului, prin conlucrarea locuitorilor în interesul obștesc și prin coordonarea și unificarea activităților depuse în sat de autorități și de inițiative particulare;

c) A organiza și conduce opera de cunoaștere a țării, prin cercetări monografice cari vor forma temelia lucrărilor Serviciului Social;

d) A organiza școli pentru educarea sâtenilor și orașenilor în vederea activității Căminelor Culturale și școli pentru pregătirea tinerilor chemați la Serviciul Social“.

Capitolul II. se ocupă de conducerea și administrarea Serviciului Social, care este încredințată unui Consiliu superior de îndrumare — sub Înalta președinție a Majestații Sale Regelui și a unui Comitet permanent.

Consiliul superior se compune din 20 mem-

brii; iar Comitetul, ca organ permanent de conducere, numit prin Înalt Decret Regal, se compune din un președinte și doi membrii, dintre cari unul desemnat dintre membrii Asociațiunii pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român (Astra).

Capitolul III. prevede obligativitatea Serviciului Social pentru absolvenții de ambe sexe ai Universităților, ai școlilor și institutelor superioare sau speciale. Toțașă sunt obligați cei cari vreau să-și echivaleze și să-și valorifice diplomele obținute în străinătate.

Certificatul Serviciului Social este obligator la numirea într'o funcție publică și la acordarea liberei practice.

Durata Serviciului Social este cel mult un an.

Capitolul IV. se ocupă de Căminul Cultural ca organ prin care se execută Serviciul Social. Legea prevede înființarea de cămine culturale în toate satele și orașele țării.

„Scopul Căminului Cultural este de a ajuta, întări și adânci acțiunea Bisericei, a Școalei și a autorităților de Stat“.

În cadrul acestui Cămin vor activa sâteni, intelectuali și fii ai satului, plecați din sat. El este organul de execuție al Serviciului Social.

Capitolul V. prevede înființarea Institutului de cercetări sociale al României „în scopul de a organiza, conduce și coordona lucrările din toate domeniile sociale, consacrate cunoașterii științifice a țării și neamului. . . Institutul va contribui la stabilirea planului de lucru al Serviciului Social, prin cunoașterea țării cu ajutorul cercetărilor monografice ale satelor și orașelor“.

Capitolele VI—IX. se ocupă de școlile de îndrumare ale Serviciului Social, de personalul Serviciului, buget și unele dispoziții finale.

Cu multă bucurie în suflet salutăm această nouă operă cu adevărat Regală, menită să desțelenească forțele culturale din țară pentru propășirea neamului românesc!

Înființarea Serviciului Social este o cristalizare a preocupărilor arilor din urmă, o încoronare a strădaniilor acelei harnice „Fundății Culturale Regale Principele Carol”.

Timp de trei ani această Fundație și-a trimis echipele de tineri însuflețiți în toate părțile țării, cercetând, ajutând și studiind totodată nevoile țaranului român.

Sfios, plin de rezervă pentru străini, cari totdeauna sunt importatori de înnoiri, țaranul nostru a sfârșit prin a ceda în fața acestor soli ai unor stări mai bune, mai demne pentru ei. Căci echipierii, fără să impună sarcini noi, fără a duce înnoiri silite, au dus cu ei de toate și din belșug. Au dus medicamente, le-au administrat țaranilor, copiilor lor și vitelor — în chip gratuit. Au dus un contagios interes pentru tot ce-i poate fi de folos Românului, sfătuindu-l să-și împodobească biserica, școala; să-și repare drumul, să-și canalizeze strada, cu un cuvânt, sfătuindu-l la muncă binefăcătoare.

Și, ceeace a determinat sudura aceasta perfectă dintre sate și echipieri, este inima de frate, sinceră, deschisă, plină de avânt, care bate în ritmul vremurilor de prefacere și progres.

Serviciul Social, condus de cele mai distinse personalități ale Neamului, dă de-acum preocupărilor, cari până aci erau facultative, pecetea oficialității.

Tinerii titrați nu vor mai fi niște *desrădăcinați*; pârga muncii lor va fi închinată satului care i-a ridicat. Și legătura lor cu satul natal se va perpetua o viață întreagă, prin căminul cultural, devenit *vatră* și *cămin* al sufletului pribeag.

Se creiază dar prin acest Serviciu Social o rețea de preocupări ideale, pornită dela inimă la inimă, dela intelectual la țaran, dela Rege la popor.

Îi suntem Majestății Sale Regelui Carol II. profund recunoscători pentru această operă ce-i conferă pe drept cuvânt titlul de Rege al Culturii Românești!

Azi douăzeci de ani Ardealul vestia Buda- pestei deslipirea sa de Ungaria.

**Declarația istorică a domnului
Alexandru Vaida-Voevod.**

Se împlinesc astăzi douăzeci de ani, de când d-l Alexandru Vaida-Voevod a cetit în parlamentul maghiar declarația de bun rămas a poporului român din Ardeal.

Puterea pe care se răzimbau „Țările sfinte Coroane ungurești”, se prăbușise în luptă dreaptă, dată pe viață și pe moarte. Iar urmările acestei prăbușiri se desprindeau în chip firesc, după legile vecinice ale lucrurilor din lumea aceasta. Popoarele eliberate din centura aspră a puterii de stat se regroupau printre ruine, căutându-și fiii și drepturile, cu liniștea gravă pe care le-o da șoapta prietenoasă a destinului lor, ajuns la împlinire.

N'a fost nici o svâcnire de ură, nici o scăpărare de fulger, din pulberea amărăciunilor îngrămădite prin secole. A fost dat să se petreacă lucrurile așa precum s'au petrecut și nimănuia nu i-a trecut prin minte să facă pâra lui Dumnezeu sau istoriei pentru trecut. Fără a uita nimic din ceeace constituie tezaurul nostru de suferință și de cruntă sbuciumare, dar și fără a întoarce în clipa despărțirii nici una din multele lovituri ale foștilor stăpâni, ne-am răsucit pe călcăie, și întorcând spatele Budapestei, am purces spre ale noastre. Aveam doar atâtea de făcut...

*

E de bună seamă o mândră satisfacție pentru noi, procedeul ales de reprezentanții poporului român din Ardeal, pentru împlinirea actului de despărțenie. Mai mult decât aiăta: acest procedeu așează la temelie deslipirii Ardealului de Ungaria o platformă de drept și de justiție atât de puternică, încât nimeni și nimic nu va putea-o sdruncina. În adevăr, Ardealul nu s'a desfăcut prin acte de forță, de violență, sau măcar de... presiune mai mult ori mai puțin gentilă. De așa ceva nici nu putea fi vorba, în clipa când d-l Alexandru Vaida-Voevod își rostea declarația în parlamentul maghiar.

Față în față, se aflau două elemente hotăritoare: deoparte statul maghiar, încă legalmente constituit (ceeace se dovedește mai ales prin faptul că parlamentul unguresc funcționa în mod normal) iar de altă parte, se afla poporul român, deasemenea legalmente reprezentat. (Deputații români erau aleși doar conform consti-

tuției ungurești, deci nu li se putea tăgădui de către guvernul maghiar calitatea de mandatar.)

Pe deasupra ruinelor fumegânde ale războiului, apăruse lozinca autodeterminării popoarelor, ca o sfântă năzuință spre dreptatea care trebuia să vie. E ușor de înțeles îndeosebi astăzi, când lozinca a fost reactualizată, cu câtă ardoare s'au avântat reprezentanții Ardealului către idealul râvnit atâtea secole și cu câtă hotărîre și-au manifestat voința, de a se despărți de Ungaria în chip pacinic, dar pentru totdeauna.

Declarația cetită de d-l Alexandru Vaidavoevod în ședința din 18 Octomvrie 1918 a parlamentului dela Budapesta, a fost rostirea leală și categorică a acestei voinți. Ea s'a făcut într'o clipă când ardelenii nu puteau arbora nici un stindard răsboinic și nu puteau înfățișa nici un argument de oțel spre înduplecarea foștilor stăpâni. A fost pur și simplu un act de drept, consumat cu riguroasa pază a tuturor condițiilor de formă și de fond.

Iată de ce spunem, și iată de ce repetăm, că suntem mândri de felul în care s'a despărțit Ardealul de Ungaria.

Procedeeul e clar ca lumina zilei, drept ca evangelia și civilizat ca însăși doctrina din care s'a inspirat. Iar valoarea lui e înmîită, prin absența oricărui element de forță, care i-ar fi putut deforma perfectă clasicitate.

Ce a urmat mai târziu: adunarea dela Alba Iulia și Unirea cu România, e o afacere de familie, pe care nu avem a o discuta în ziua de 20 Octomvrie. Astăzi e aniversarea actului juridic și politic al despărțirii Ardealului de Ungaria.

Aniversării acesteia îi aducem omagiul nostru cel mai adânc, mândri și împăcați în suflet, că lucrurile s'au petrecut nu numai spre folosul dar și spre mai marea cinste a neamului românesc.

(„Timpul“)

Ascultați pe învățătorii voștri și vă supuneți lor, fiindcă ei priveghiază pentru sufletele voastre, având să dea de ele seamă — ca să facă aceasta cu bucurie, și nu suspinând, lucru care n'ar fi spre folosul vostru.

(Evrei cap. 13, v. 17)

Aniversarea Regelui.

În zilele grele de astăzi, atât de nesigure și frământate, când liniștea este bătută de atâtea valuri ale nebuniei războiului dintre popoare, când ne-am obicinuit să avem parte mai mult de zile cu griji și puține cu bucurii, ziua de Duminecă 16 Octomvrie a. c., ziua aniversării nașterii M. S. Regelui Carol II., a fost și pentru cetățenii acestui oraș, prilej de mare bucurie, de manifestație spontană de iubire față de Cel ce poartă pe umerii săi grija și destinul neamului acestuia adeseori greu încercat; sărbătorirea celui care acum 45 ani s'a născut pe aceste plaiuri și înfrățit apoi cu națiunea românească, copilăind și crescând pe acest pământ, ca apoi strălucit să se înalțe pe pedestalul năzuințelor și speranțelor tuturor Românilor de pretutindeni pe întinsul acestei țări.

În sborul vremii s'au prelins 45 de ani de când bubuiturile de tun și clopotele răslețitelor biserici, au despicat văzduhul anunțând tuturor nașterea Craiului acestor plaiuri și coline, care avea să devină mai târziu Regele lor. S'au scurs de atunci 45 ani de viață, — mulți dintre ei și încă prea mulți — de grele încercări, de istovitoare trudă și de întreită sfortare numai pentru binele și folosul acestui popor ce-l cârmuește și în fruntea căruia stă. Firul istoriei acestui neam, prea bine o știm, s'a țesut mereu înmuiat în jertfe și sacrificii neasemuite!

Nu mai mult decât 8 ani, de când acest Principe prea înțelept, animatorul și entuziasmatul tuturor faptelor mărețe, vine la noi pe aripile văzduhului, ca astăzi să-și încununeze munca cu o epocă bogată în înfăptuiri, în renașteri și regenerări, cari ne copleșesc în această zi solemnă mințile și puterile noastre slabe, cari la rândul lor se îndreaptă pline de recunoștință față de Acela care a redat liniștea căminurilor noastre, liniștea țării, într'o epocă adânc frământată.

Datorită iscusinței și agerimei de spirit a Celui ce ține în mîna Sa energică destinul neamului acestuia, datorită marilor refaceri și marilor opere de regenerare, renovare, și schimbare ce le-a săvârșit Augustul Suveran — deși fâl-făe încă proaspăt vâlul negru de doliu înaintea fețelor noastre — se cuvenia totuși ca împreună cu toți de pe cnprinsul acestei țări să ne descătușăm și noi aicea, în acest colț de țară, de tot ce ar fi putut diminua din fastul sărbătoririi acestui mare eveniment, și, adunați cu toți, cu mic cu mare, tânăr și bătrîn, să asistăm la solemnitatea înălțării rugilor fierbinți către Atotputernicul Creator pentru lungirea zilelor Regelui nostru iubit.

Aici, la Caransebeș, fastul acestei zile a fost ridicat și prin faptul ca întreaga sf. liturgie a fost celebrată în biserica Catedrală de un impunător sobor de preoți în frunte cu Prea Sfințitul nostru Episcop, care a binevoit a hirotoni în această zi, în văzul mulțimii de credincioși adunați, pe candidații Ilie Miloș întru preot și Plinius Oancea întru diacon.*)

Cu același impunător sobor de preoți și diaconi s'a celebrat și Te Deum-ul pentru sănătatea M. S. Regelui nostru Carol II.

Prea Sfințitul nostru Episcop, într-o prea frumoasă cuvântare ocazională, în care ne arată calitățile deosebite ce le întrunește în chip minunat Acela care astăzi este sărbătorit pe întreg cuprinsul țării, ne amintește cum printr-o fericită coincidență astăzi s'a celit în sfintele biserici evangelia semănătorului, în aceeași zi, când aniversăm nașterea Suveranului. Nici nu se putea o alegere mai potrivită, căci după cum harnicii noștri gospodari aruncă grăunțele lor toamna și-și pun nădejtile lor în îmbelșugatele roade pe cari le vor aduce țarinile; după cum începând dela cel mai umil dascăl, din cel mai izolat și îndepărtat cătun până la cel mai înalt demnitar al statului, toți seamăna „bunul cuvânt“ și-și pun nădejdea și viitorul acestui neam în tineretul țării, cu atât mai mult seamăna Acela care stă în fruntea noastră a tuturor, și poartă pe umerii săi greaua sarcină și răspundere a destinului acestui neam, M. S. Regele Carol II., care pe bun drept și-a dobândit renumele de „Voevodul culturii românești“.

Câte speranțe nu-și pune Majestatea Sa în tineretul școlar, căruia s'a străduit să-i dea o nouă organizație, „străjeria“, și care nu așteaptă în schimb dela noi nimic decât ca fiecare, dela locul ce-l ocupă, să-și facă conștiincios datoria.

Îndeamnă pe toți să se sârguiască ca să arunce sămânța ce va să aducă roade însutite. „Primiți-L în cugetele voastre, urmați-I faptele, iubiți-L din adâncul inimilor voastre pe Acela în care se realizează toate nădejtile și rămâne veghea granițelor, câștigate cu jertfa martirilor acestui neam“.

Urând zile multe, fericite și tot așa de bogate în înfăptuiri, Prea Sfințitul alături de Col. M. Pătruțoiu, comandantul garnizoanei și Dr. C. Sgăvêrdia, primarul orașului, trec în revistă compania de onoare din regimentul grăniceresc din loc, tinerii premilitari și stolurile străjerești, cari apoi — după urarea de sănătate și viață fericită M. S. Regelui, făcută de către comandantul garnizoanei Col. M. Pătruțoiu — au defilat în fața tuturor autorităților din acest oraș.

Diacon Petru Toma.

*) Ilie Miloș a fost numit adm. par. în Bârna, iar Plinius Oancea preot-catihet la Câmpia.

Vizita P. S. Episcop Grigorie Leu al Argeșului.

Marți și Miercuri, săptămâna aceasta, P. S. Părinte Episcop Vasile al nostru a avut cinstea și bucuria de a găzdui pe P. S. Episcop Grigorie Leu al Argeșului.

P. S. Episcop Grigorie a sosit în orașul nostru Luni seara venind cu Rapidul de București.

La gară, P. S. Părinte Episcop al nostru, asistat de secretar, consilieri, preoți, profesorii Academiei teologice, a întâmpinat pe înaltul oaspe. În sala de așteptare corul stud. teologi a intonat „Pre Stăpânul și Arhiereul...“ P. S. Părinte Episcop, emoționat, a salutat pe distinsul oaspe care vine aici unde Biserica a avut atât de mare rol în cărmuirea sufletelor și conștiințelor românești. P. S. Episcop Grigorie mulțumește pentru primirea călduroasă ce i se face, pe care n'a așteptat-o de atari proporții, dar pe care firea noastră ospitalieră n'a lăsat-o să treacă pe neobservate. Vine la noi ca la frați iubiți, deși timpul unui episcop este astăzi atât de scump... Corul intonează din nou „Pre Stăpânul“.

Prea Sfințiile Lor se îndreaptă apoi spre Catedrală, unde clopotele au atras și o seamă de credincioși. Aci s'a făcut o rugăciune, la ectenii Corul Catedral dând răspunsurile.

În cele două zile înaltul oaspe, însoțit de P. S. Părinte, a vizitat Academia teologică, internatul, birourile Consiliului eparhial, biblioteca, muzeul precum și Tipografia și librăria Eparhiei. Au vizitat apoi două falnice biserici ce se construiesc în cele două mari centre industriale, Recita și Ferdinand.

Miercuri seara P. S. Episcop Grigorie a plecat cu trenul spre Arad, însoțindu-l la gară P. S. Episcop Vasile împreună cu asistența dela primire.

În cele două zile petrecute la noi, Prea Sfințitul Părinte Episcop Grigorie al Argeșului ni-a cucerit toată dragostea, lăsându-ne amintirea unui Chiriarh blând și iubitor de frați.

Scurtă privire istorică asupra bisericii ortodoxe române din Banat.

De: Pr. Constantin Târziu
licențiat în teologie.

Mănăstirile din Banat.

Banatul a avut în cursul veacurilor multe locașuri de reculegere sufletească, în ciuda vremurilor grele cari au trecut peste el. Pe pământul lui întâlnim documentar primele mănăstiri ortodoxe înființate pe cuprinsul teritoriului românesc nord-dunărean.

Astfel mănăstirea Galad sau Glad ar fi existat încă dela începutul secolului X. și ar fi fost înființată de ducele Glad care a stăpânit Banatul cam între anii 874—907¹⁾. Din epoca arpadiană mai sunt și mănăstirile: Kanischa, Pordean, Ishac, Sasvár și Sagio²⁾, pe ruinele cărora s'au ridicat apoi mănăstirile catolice din dieceza Cenadului³⁾.

Urmașul lui Glad, Achtum, a zidit mănăstirea închinată sf. Ioan Botezătorul din Morisena (= Cenad), în care a adus călugări ortodoxi, punând în fruntea lor un egumen.

Comitele Cenadiu a zidit după moartea lui Achtum mănăstirea sf. Gheorghe din Oroszlános, în care fură strămutați călugării din Morisena după înființarea episcopiei catolice din Cenad, care puse stăpânire pe mănăstirea lui Achtum⁴⁾.

Din aceeași vreme sunt și mănăstirile: Horrom, Cubin, Orșova, Rahonța și Mănaștur⁵⁾.

A. Județul Arad.

1. Mănăstirea Hodoș-Bodrog.

Această mănăstire e situată pe malul stâng al Mureșului — până la inundația din 1843 era pe malul drept —, la vre-o 12 Km. de Arad, înspre răsărit, între satele Bodrogul Vechiu și Nou, de unde și poporul o numește azi con-

stant mănăstirea Bodrog. În vechime o întâlnim sub amândouă numirile, dar mai des sub cea de Hodoș⁶⁾. Este amintită pentru întâia dată la 1177 de Regele Bela III. (1172—1196), care spune într-o scrisoare că trecând din hotarul Segăi (suburbie a Aradului), a ajuns pe pământul mănăstirii Hudust⁷⁾. A doua oară este amintită la 1233, ca mănăstire catolică, într'un document al Regelui Andrei II. (1205—1235), cu mențiunea, că i se acordă mănăstirii Zadust 1000 bolovani de sare⁸⁾. Invazia Tătarilor din 1241 a nimicuit-o⁹⁾ și de acum nu se mai amintește decât domeniul în legătură cu ea, ca de ex. în documentul Regelui Andrei III. (1290—1301) din 10 Nov. 1293, prin care confirmă „terra Hudus monustura“ în posesiunea fraților Stemus, Kursa și Demetriu¹⁰⁾, sau în amintirea lui Neagul de Huduş, de pela 1326¹¹⁾; la 1377 domeniul Hodoș ajunsese în stăpânirea familiei Telegd¹²⁾.

Asupra anului reîntemeierii ei e o controversă. Márki Sandor crede că ar fi fost întemeiată la 1498 de frații Ștefan și Marcu Jakšici, cari încă de pe la 1455 ar fi zidit o bisericuță¹³⁾, din care apoi a rămas numai turnul, biserica actuală și celelalte clădiri fiind zidite tocmai în sec. XVII.¹⁴⁾ Părerea aceasta se bazează pe faptul că la 1478 Ștefan Jakšici și fiul său Dimitrie primesc dela Regele Matei I. Corvin (1458—1490) satul Felnac din apropiere, unde ei la 1485 colonizează 50.000 Sârbi și zidesc și cetatea de aci.

Karácsonyi I. afirmă că la Hodoș-Bodrog a stăpânit până la 1561 familia Bessenyei și deci Jakšicii nu puteau înființa o mănăstire pe un domeniu străin¹⁵⁾.

Enciclopedia Română susține că mănăstirea ar fi din sec. XIV., iar pictura din sec. XV., pentru că este identică cu cea din biserica din Buda, zidită de Matei Corvin¹⁶⁾.

Arhim. Policarp Morușca crede că judecând după stil și materialul întrebuințat, biserica ar data din sec. XV., iar pictura n'ar fi mai veche decât anul 1706, dată care se și găsește săpată pe pragul deasupra dela intrarea bisericii¹⁷⁾.

6) Arhim. P. Morușca: „Mănăstirea Bodrog“ în „Almanahul Banatului“ pe 1929 p. 137

7) Dr. K. Juhász o. c. p. 204 și not. 1.

8) Idem l. c. și not. 3.

9) Idem o. c. p. 205.

10) Idem o. c. p. 220—222.

11) St. Meteș: „Istoria Bis. rom. din Ardeal și Ungaria“ p. 186.

12) Dr. K. Juhász l. c.

13) Cf. Dr. K. Juhász l. c.

14) Arh. P. Morușca în „Almanahul Banatului“ p. 138.

15) Cf. Dr. K. Juhász o. c. p. 205.

16) Dr. C. Diaconovich: „Enciclopedia Română“. Sibiu 1904 3 vol; v. II, p. 708.

17) Arh. p. Morușca în „Almanahul Banatului“ p. 139.

1) Pr. Gh. Cotoșman o. c. p. 33.

2) Idem o. c. p. 61.

3) Dr. K. Juhász: „Die Stifte der Tschanader Diözese im Mittelalter“ p. 203, 205 și 213.

4) Pr. Gh. Cotoșman o. c. p. 58—60

5) St. Meteș: „Mănăstirile românești din Transilvania și Ungaria“. Sibiu 1886 p. X.

Însfârșit d-l profesor N. Iorga ne spune că era din vechi mănăstire românească refăcută în sec. XV.¹⁸⁾ din piatră. Oricum însă, e sigur că la începutul sec. XVI. a existat, căci în zidurile mănăstirii e fixată inscripția: „Hodoș Egu-men Michael 1523“¹⁹⁾.

(Urmează)

Vizitațiuni canonice.

Sintești.

Zi de bucurie și înălțare sufletească a fost ziua de 14 Octomvrie a. c. pentru fruntașa comună de pe valea Begheului, Sintești.

În această zi, Prea Sfinția Sa Părintele Episcop a binevoit să cerceteze această comună bisericească și să sfințească sf. biserică reparată din nou. Comuna, în vederea acestui eveniment, a îmbrăcat haină de sărbătoare. Pretutindeni verdeață, arcuri de triumf, covoare cu cusături alese, poporul cu mic cu mare în mândrul nostru port bănațanesc, se grăbește întru întâmpinarea înaltului oaspete. Neobositul inv. director Ioan Faur ia ultimele dispoziții pentru o primire cât mai fastuoasă. Este ora 9. Mașina Prea Sfințitului se ivește la cotitura drumului, precedată de bicicliști și înconjurată de călăreți. Străjerii, premilitarii salută, poporul izbucnește în urale, iar muzica intonează „pentru rugăciune“. Primarul comunei bineventează, cerșind arhieriasca binecuvântare asupra poporului acestei comune. O străjeră oferă un buchet de flori, însoțit de câteva cuvinte bineșimțite.

Prea Sfințitul arătând scopul venirii în comună, mulțumește pentru buna primire, apoi adresându-se străjerilor le vorbește despre străjerie, instituție regească, îndemnându-i la „credință și muncă pentru Țară și Rege“.

Apoi convoiul având în frunte pe Prea Sfințitul, anturat de d-nii: Col. Boitan prefectul județului, maior Cernău, Dr. G. Gârda, V. Feneșiu, T. Stan, At. Lazăr, N. Drăgăla, E. Mailänder și alții ale căror nume ne scapă, în dangățul clopotelor și bubuitul treascurilor se îndreaptă spre sfântul Locaș, unde îl așteaptă soborul preoților: Prea On. Domn protopop icon. stavrofor Sebastian Olariu, preoții: Nicolae Cibian - Temerești, Victor Iclozan - Băsești, Elisăiu Mureșan - Banloc, Coriolan Ionescu - Sintești, Ioan Muntean - Făget, Petru Iana - Curte, George Garoiu - Brănești, Simeon Țona - Mănăstirea, Dimitrie Nicoară - Fărășești.

Parohul Locului, Coriolan Ionescu, prezintă sf. cruce și sf. evanghelie Prea Sfințitului spre sărutare, apoi dând expresie în cuvinte nemăestrite simțămintelor ce îl stăpânesc la această vizită Prea Înaltă, face obicinuitul raport, despre starea religios-morală, culturală și socială a parohienilor săi.

Se intră în sf. biserică și se începe slujba impresionantă a sfințirii bisericii. Răspunsurile sunt date de corul mixt local, dirijat de inimosul dirijor de cor și fanfară Lăzărescu. La ectenia pentru cei morți, Prea Sfinția Sa, pomenește pe regretatul Arhieriu Filaret, trecut la cele vecinice acum 8 ani. După Priceasnă P. S. Sa mâncând dela cuvintele cu cari se încheie evangelia zilei: „Iertate îți sunt păcatele, mergi în pace“,

vorbește despre iertare. Cu exemple luate din viața de toate zilele, din viața familiară, din viețile mucenicilor — amintind pilda arhidiaconului Ștefan, care se ruga în timp ce dușmanii săi îl ucideau cu pietrii, „Doamne nu le socoti lor păcatul acesta“ — timp de aproape 1/2 oră ține încordată atențiunea ascultătorilor. Cuvintele izvorâte din inimă au ners deadreptul la inimă. Reamintește păcatele bănațenilor, denatalitatea și concubinagiul și stăruie îndeosebi asupra faptului, că însuși șeful sectarilor din regiunea aceasta aici își are locuința. Cum au putut oameni harnici și muncitori ce sunt, cu cooperativă bineorganizată, cor și fanfară bincinstruite, cu atâția intelectuali ieșiți de aici din partea țărănească, să se lase ademeniți de niște „vântură țară!“ Ziua de astăzi înseamnă pentru dânșii o zi de înnoire a sufletelor lor.

Se săvârșește apoi parastas pentru eroii comunei căzuți în războiul mondial, monumentul ridicat în memoria lor neputând fi încă sfințit diu lipsa unor formalități.

După terminarea serviciului divin se primește defilarea străjerilor și premilitarilor din Făget, Margina, Curte, Sintești, apoi corul și fanfara din Sintești.

La revizia oficiului parohial Prea Sfinția Sa dă sfaturi și îndemnuri membrilor consiliului parohial.

O masă cu mâncări gătite de post s'a servit în localul școlii.

După masă în uralele mulțimii și cântecele corului, Prea Sfinția Sa se îndreaptă spre comuna vecină,

Temerești.

O zi de toamnă frumoasă. Comuna cu mic cu mare a ieșit întru întâmpinarea Celui ce vine întru numele Domnului, întâmpinat la primul arc de triumf de autoritățile comunale în frunte cu primarul, în uralele micilor străjeri și ale poporului dreptcredincios Prea Sfinția Sa se apropie de al doilea arc de triumf unde este întâmpinat de preotul local Nicolae Cibian, înconjurat de preoții cari au servit la Sintești. Sincer, fără fraze pompoase l-a bineventat pe înaintestătătorul eparhiei noastre bănațene, destăinuindu-și toată truda depusă în acești 36 de ani decând păstorește această comună, materială, culturală și morală a enoriașilor săi.

La poalele dealului unde se află sf. biserică care are trebuință de reparaturi radicale, se rostește ectenia mare, apoi o rugăciune de toată frumseța.

Prea Sfinția Sa plecând dela cuvintele din rugăciunea amvonului: „Pe ceice iubesc bunăcuviința casei Tale, Tu pre aceștia îi preamărește cu dumnezeiască puterea Ta“, amintește că pentru prima dată îi este dat din cele peste 200 de vizite canonice făcute, ca slujba religioasă să o săvârșească în afară de pereții sf. biserici din cauza stării slabe a acesteia. Face apoi o frumoasă apologie a preotului și învățătorului confesional de pe vremuri în lupta ce au dus-o pentru conservarea ființei noastre naționale.

Îndeamnă popoul, că precum în trecut a dat ascultare preotului zidind o frumoasă școală confesională, iar mai târziu casă culturală, să pună umăr la umăr cu toții, ca la proxima ocazie cererile de mulțumire Părintelui ceresc să le rostească într'un nou locaș de închinare.

După revizia oficiului parohial și o aleasă gustare de post servită în casele Păr. Cibian, Prea Sfinția Sa în uralele mulțimii se îndreaptă spre reședință.

18) N. Iorga: „Istoria Românilor“. București 1937. III. 145.

19) Șt. Meteș: „Mănăstirile românești din Transilvania și Ungaria“ p. 182.

O sfințire de steag premilitar.

Măruntele preocupări, niciodată nu vor avea darul să întunece măreția clipelor trăite de un Neam sub umbra steagului său. Orice nuanță ar avea, steagul nu va rămâne niciodată doar o pânză lipsită de înțeles, totdeauna este expresia fidelă a unei înălțătoare idei, căci sub umbra lui însuflețirea și înaintarea pe cărări mai desăvârșite își vor găsi cea mai frumoasă și potrivită expresiune.

Permanenta deviză care vecinic se va desprinde din simbolul steagului este înaintare. Înaintare în artă, înaintare în cele economice, înaintare în vitejie, etc. O generație trăește sub umbra steagului și luptă pentru înaintare, ca apoi să transmită altei generații steagul năzuințelor sale, împodobit cu fapte.

Un steag patriotic, dacă este adevărat că simbolizează Țara, Neamul și tot trecutul de vitejie al Patriei, el totdeauna a fost și va trebui să fie cinstit prin fapte. În timp de război ca și în timp de pace faptele și numai ele aduc steagului Țării, adevărata și neperitoarea cinste. Am amintit de înaintare. Atât de frumos seria mai deunăzi patriotul între patrioți *d-l Stelian Popescu* că înaintarea unui popor se face mai vărtos în timpuri de liniște. Nimic mai adevărat! Înaintare fără vărsări de sânge, iată ce ne trebuie. Șt astăzi, mai ales astăzi avem multă nevoie să ne fortificăm puterile toate spre a merge pe această cale a înaintării prin duhul păcii. Biserica noastră ortodoxă, poate mai mult ca oricare așezământ tinde, potrivit sfântului Testament lăsat de dumnezeescul ei Intemeietor la aceasta și ca mamă ocrotitoare a Neamului se năzuiește să se poată înfăptui acest ideal.

Un poet al timpurilor noastre scrie frumoase versuri privitor la tendința de înaintare a României noi, prin acest spirit pacinic. Iată ce zice el:

„Ca flăcări bătute de vântul sonor,
Purtați stindardele sfinte;
Căci azi în fiecă fald tricolor,
Un Rege vă strigă „Nainte!“

(„ÎNAINTE“ : M. Rădulescu.)

Am putea spune că tineretul Țării care se ridică azi, va crește și se va ridica sub cutele steagului.

Afară de armată, străjerie, cămine culturale, etc., *pregătirea premilitară* este încă o podoabă, încă un nesimțat care împodobește sceptrul regal și dovedește înalta înțelepciune ca și purtarea de grijă a Suveranului iubit pentru viitorul acestei țări.

M. S. Sa zice: „*Pregătirea unei generații sănătoase pentru ziua de mâine este cel mai nalt și mai sfânt comandament al sufletului Meu. Educația și pregătirea premilitară ce o cer tineretului Țării Mele, trebuie să fie o educație și pregătire bazată pe dragoste și pe disciplină. Iată baza pe care vreau să așez Eu noua clădire a Statului*“. Nobile și sfinte intențiuni! Dragoste de Dumnezeu, dragoste de Patria în care te-ai născut, dragoste pentru aproapele și disciplină în toate acțiunile vieții, iată gândul Regelui. Fericită corabie românească! Dumnezeu ți-a hărăzit un asemenea dibaci și înțelept cărmaci care cu siguranță va fi în stare să birue viforul ispitelor și să poposească cu bine la limanul cel nădăjduit!

Dumnezeu va avea grijă de Norodul său.

În această atmosferă de duh creștinesc și cald avânt patriotic, s'a sfințit Dumineca trecută drapelul tineretului premilitar din Poiana. Disdediminează sub frumoase arcuiri de triumf s'a făcut cu fastul cuvenit primirea nașilor drapelului *d-na și d-l Nicolae Cornean* consilier referent

în Consiliul nostru eparhial care cu multă bunăvoință a primit această creștinească și românească sarcină. După ce un străjer micuț oferă d-nei Cornean un frumos buchet de trandafiri și după cuvântul de bun venit al d-lui inv. și Comandant Stanciu, la care răspunde d-l consilier Cornean, în frunte cu steagul ce va fi dat botezului, premilitarii, popor, etc. purced spre sf. biserică. După oficierea sfinte Liturgii, înaintea sfântului Locaș, într'o atmosferă înălțătoare se dă destinației sale drapelul tineretului premilitar. Fiind și ziua de naștere a M. S. Regelui se rostesc cuvântări în legătură și cu acest fericit eveniment. Vorbește preotul local, apoi poporul soarbe cu nesaț vorba înaltă, blândă, pacinică și plină de duhul Evangheliei și al dragostei de Neam al d-lui N. Cornean care i-a făcut cinstea să vină în mijlocul său. „*Primiți acest drapel dragi tineri, iubiți în el pe Rege și Țara, cinstiți-l prin faptele voastre și nepătat să-l transmiteți generației ce va veni după voi...* sunt cuvintele ce ca o literă de Evanghelie le-a rostit d-sa când predă mărețul simbol învățătorului Stanciu care vădit emoționat răspunde prin frumoase cuvinte. La baterea țintelor pentru Rege, pentru P. S. Sa *Episcopul și Stăpânul nostru Vasile*, pentru naș și nașă, un cor improvizat intonează „*Trăiască Regele*“, apoi acordurile line „*Pre Stăpânul*... și „*Mulți ani trăiască*“, pentru ca în depărtări treascurile să-și spună ecoul. Au mai asistat d-l primpretor Dr. V. Meda, d-l notar L. Cucuruz cu d-nele, inv. Căpătană-Buchin cu o secție de premilitari și alții.”

Pr. D. V. Anuțoiu.

Din prilejul zilei de aniversarea nașterii, Prea Sfințitul Părinte Episcop Vasile a trimis următoarea telegramă:

Majestății Sale

Regelui Carol II.

SINAIA.

Recunoscători Providenței că le este dat să fie cărmuiți cu înțelepciune, cu mână tare și cu braț înalt de Majestatea Voastră Regele lor iubit, care se identifică atât de mult cu aspirațiile de propășire și înălțare a neamului, credincioșii eparhiei Caransebeșului și smeritul lor episcop roagă pe Cel Atotputernic în această zi de fericită aniversare ca să dăruiască Majestății Voastre sănătate, fericire și întru toate bună sporire întru lungime de zile și să binecuvinte strădanile Majestății Voastre de ridicare a Țării cu harul său ceresc.

Episcop VASILE

Răspunsul Majestății Sale Regelui:

P. S. Episcop Vasile

Caransebeș.

Mulțumirile Mele P. S. T. și eparhiei pentru caldele urări.

CAROL R.

Ș T I R I

Aniversarea zilei de naștere a M. S. Regelui în Broșteni a fost sărbătorită cu un elan neîntrecut. Serbarea a fost încadrată într-o manifestație străjerască la care a luat parte toată populația comunei. Frumoașele serbări au fost organizate de învățătorul Eugen Macovei în deplină înțelegere cu preoții noștri de acolo. Serbarea s'au inaugurat cu ridicarea pavilionului străjeresc în rugăciunea preoților și încheiată prin retragere cu torțe.

Nouii miniștri. În locul domnilor generali Argeșeanu și Glatz, ai Apărării Naționale și Armamentului, Majestatea Sa a numit pe domnii generali N. Ciupercă și I. Iacobici, care este originar din Banat!

Preoți zeloși pentru Casa Domnului ca și pentru executarea ordinelor privitoare la buna administrație bisericească sunt sfinții lor Isaia Popoviciu, protopresbiter onorific și Victor Popoviciu preot în Silha. Dela înființarea fabricii de lumânări până astăzi (12 ani) au cumpărat și vândut lumânări de ceară în valoare de peste 120.000 Lei. Din acești bani 19.000 Lei sunt câștigul bisericii. Laudă acestor preoți zeloși!

Secția tineretului premilitar în frunte cu comandantul lor Inv. Ioan Stanciu din Poiana mulțumește călduros cu adâncă recunoștință d-lui consilier Nicolae Cornean și d-nei Elisabeta Cornean din Caransebeș pentru gestul creștinesc și patriotic de a fi primit să fie nașii drapelului sfințit Dumirecă în 16 Octomvrie 1938, cât și pentru dania de 1000 (unanime) lei ce au binevoit a dărui pe seama fondului premilitarilor cu prilejul baterii țintelor.

De asemenea li este mulțumitoare și recunoscătoare biserica pe seama căreia au binevoit a dona un sîhar pentru dieci în valoare de 600 Lei.

Domnul Dumăzeu să ajute iubiților noștri patroni spirituali spre a ne fi ocrotitori și distinși îndrumători, totdeauna, pe calea avântului creștinesc și patriotic!

Note oficiale

Nr. 5943 B 1938.

Toți preoții cari până la 31 Martie 1939 împlinesc 5, 10, 15 și 20 ani de serviciu preotesc, cu începere dela 1 Aprilie sunt îndreptățiți la câte o nouă gradăție.

În urmare toți acești preoți să-și înainteze cererile lor pentru încuviințarea noiei gradății până cel mult la 15 Noemvrie a. c.

Cererile se vor înainta pe cale ierarhică, adecă prin Oficiile protopopești, având să se anexeze la ele cuvenitele certificate despre toți anii de serviciu, eliberate de către oficiile protopopești în drept și timbrate în regulă.

Cererile intrate după termenul de 15 Noemvrie

a. c. precum și cele ajustate cu certificate de serviciu netimbrate sau timbrate insuficient, nu se vor lua în considerare și preoții respectivi nu vor fi trecuți pe tabloul celor îndreptățiți la o nouă gradăție.

Caransebeș la 6 Octomvrie 1938.

Episcopul:

† VASILE

Nr. 6114 Sc. 1938.

Către Prea On. Oficii Protopesbiterale și On. Oficii Parohiale din eparhia Caransebeșului.

La Cluj, o seamă de bărbați inimoși s'au hotărât să dea viață unui mare cotidian românesc, a căruia lipsă a fost simțită totdeauna.

Începând cu 20 Octomvrie apare „Tribuna“ noul ziar al cărui nume reprezintă o tradiție.

Tribuna se va pune în serviciul solidarității naționale, al ideii ce trebuie să stea la baza Regatului Român, consolidat în duh creștinesc, prin muncă și cinste sub scutul Dinastiei Române.

Indemnăm dar pe toți înaintestătătorii noștri, pe conducătorii satelor, ai instituțiilor culturale și patriotice să grăbească a-și da tot concursul la susținerea și popularizarea ideilor desfășurate de steagul Tribunei.

Caransebeș în 19 Octomvrie 1938.

Episcopul:

† VASILE

A apărut

aflându-se de vânzare la

Librăria Diecezană:

Călăuza Stuparului

de: N. Nicolaescu și G. Stoinescu. — Ediția VII.

Prețul: 90 Lei.